

BOEKBESPREKINGEN

Dr. Dr. H. SCHÜLE: *Das Schmelzoberhäutchen. Untersuchungen über die morphologischen Eigenschaften.* Georg Thieme Verlag, Stuttgart, 143 pag., prijs DM 49.

Het veelomvattende onderzoek van het glazuuropperhuidje, dat in het bovenvermelde boek wordt verslagen, heeft de voor zulk een werk karakteristieke voor- en nadelen. Het voordeel is, dat de onderzoeker zijn object door en door leert kennen en als geen ander in staat is de verschillende gegevens te correleren. Als nadeel kan gelden, dat hij in zijn verlangen volledig te zijn allerlei onderzoekingen, die eerder al te hooi en te gras werden gedaan, nog eens doet. Als dat echter zo grondig gebeurt als in het werk voor deze monografie mag daar overigens weinig bezwaar tegen bestaan. (Een blik op de literatuurlijst verdrijft de verdenking, dat de auteur uit onwetendheid proeven overdeed!). Belangrijker is dat het niemand gegeven is meester te zijn op alle wapenen, zodat een enkele techniek wat tekort schiet in uitvoering of interpretatie. Zo worden wel de optische eigenschappen van het vliesje besproken, maar in de interpretatie van de vondsten kan men toch verder gaan dan de schrijver doet.

De resultaten van het werk zijn in hun nuchterheid niet revolutionair, maar zij zijn onmisbaar voor een verantwoorde discussie van de betekenis van het glazuuropperhuidje voor de gezonde en de carieuze tand. Deze monografie moet zeker op enkele plaatsen in Nederland beschikbaar zijn voor belangstellenden. M. T. JANSEN.

B. C. P. JANSEN (Editor), *Nutrition and caries.* Dr. Dietrich Steinkopff Verlag, Darmstadt. 84 pag. prijs DM. 24,-.

Dit boek, dat deel uitmaakt van de „Beiträge zur Ernährungswissenschaft”, uitgegeven door W. DIEMAIR, J. KUPRIANOFF, K. LANG, C. H. MELLINGHOFF, heeft tot onderwerp het verband tussen voeding en caries, waarbij het in de bedoeling van de uitgevers lag, het onderwerp beknopt en begrijpelijk te doen behandelen.

Voorts was het de opzet, slechts de stand van de wetenschap ten aanzien van voeding en caries van de laatste jaren te beschrijven. Voor de oudere literatuur wordt verwezen naar „A survey of the literature of dental caries” by the National Research Council (Washington, D.C. 1952).

De inhoud vermeldt 8 hoofdstukken, n.l.:

- I. Etiologie van de tandcaries door L. M. DALDERUP.
- II. Histologie van normaal en carieus tandweefsel door M. NEDERVEEN-FENENGA.
- III. Tandcaries en algemene gezondheidstoestand door M. NEDERVEEN-FENENGA.
- IV. Tandcaries en hormonen door L. M. DALDERUP.
- V. Waarnemingen bij de mens door R. LUYKEN.
- VI. Fluor door M. NEDERVEEN-FENENGA.
- VII. Experimentele caries bij dieren door L. M. DALDERUP.
- VIII. Conclusies.

De eerste twee hoofdstukken geven uiteraard slechts een zeer beknopt overzicht van de enorme hoeveelheid werk die tot nu toe verricht is en de vele verkregen gegevens en verworven inzichten. Misschien tengevolge van deze beknoptheid, worden de bestaande inzichten slechts achtereenvolgens vermeld zonder dat de schrijvers kritiek oefenen of van instemming getuigen. Het verband tussen de algemene gezondheidstoestand en caries en dat tussen het endocriene systeem en caries, worden behandeld in slechts 5 pagina's; het wil referent voorkomen, dat het de waarde van het boekwerk niet ge-

schaad zou hebben, indien hier de beknoptheid meteen tot het theoretische maximum opgevoerd ware.

De epidemiologie en vooral het fluorvraagstuk worden daarentegen weer helder en voldoende uitgebreid behandeld, om de belangstellende niet-insider een goede en onpartijdige indruk te geven van de huidige stand van zaken. De schrijvers komen tot de conclusie dat de gunstige werking van de drinkwaterfluoridering wel vast is komen te staan, dit in tegenstelling tot de andere wijzen van toediening, die in vroege stadia van onderzoek verkeren welke nog geen conclusie toestaan.

Ook het hoofdstuk over de experimentele caries bij proefdieren en vooral het overzicht van de (nog zo geringe) kennis van de invloed der sporenelementen, zijn alleszins lezenswaard en bevatten een groot aantal literatuurwijzingen. Het Engels is niet vlekkeloos en hier en daar zelfs bepaald storend.

Afgezien daarvan is dit een boek, dat mede door de uitgebreide literatuurlijst, een voldoende overzicht geeft van de huidige kennis van de tandcaries voorzover deze door de voeding beïnvloed wordt en te beïnvloeden is, vooral voor voedingsdeskundigen. Voor tandartsen en voedingspecialisten beiden geldt echter het bezwaar van het ontbreken van een duidelijke uitspraak of stellingname t.a.v. de cariesetiologie en het gemis van een samenvattende conclusie, verhelderd door voorbeelden van eventueel voor te schrijven diëten, te wijzigen voedingsgewoonten, etc.

F. VON BARTHELD

W. E. HERBERT and W. A. VALE. *Operative dental surgery*. Edward Arnold (Publishers) Ltd. London. 523 pag. prijs 65 s.

Onder de, voor onze begrippen altijd ietwat misleidende titel, „Operative dental surgery” of „Operative dentistry”, wordt over het algemeen verstaan de conserverende tandheelkunde, alhoewel het meer omvat. Zo ook in dit boek dat eigenlijk een groot deel van het werk van de algemeen practicus beschrijft.

Orthodontie en prothetiek evenals de mondheelkunde zijn doelbewust weggelaten.

Wanneer dan getracht wordt de resterende stof in een boek van nog geen 500 pagina's samen te vatten, zal het duidelijk zijn dat een dergelijk werk zijn beperkingen heeft.

Er zijn een 25-tal hoofdstukken, die kort en duidelijk de hoofdzaken aanduiden waar het om gaat.

Zoals b.v. hoofdstuk 4 reeds aanduidt („The interpretation of intraoral radiographs”) worden alleen een aantal veel voorkomende afwijkingen besproken aan de hand van (matige) reproducties.

Dus b.v. niets over opnametechniek, ontwikkelen, veiligheidsmaatregelen e.d., iets wat toch wel degelijk voor de algemene praktijk van belang is.

Dit valt nog meer op, omdat in andere hoofdstukken wel laboratoriumtechniek besproken wordt zoals gieten en porseleinbakken.

Korte literatuuropgaven geven echter de mogelijkheid om zich verder te oriënteren.

Het laatste hoofdstuk over extractie is voor de algemene praktijk wel wat summier.

De indeling der hoofdstukken is niet erg overzichtelijk en werkt hier en daar wat verwarrend. Zo wordt b.v. de gehele endodontie in een aantal hoofdstukken verdeeld, waarbij een scherpe scheiding gemaakt wordt tussen vitale en nonvitale pulpa, iets wat voor de praktijk niet altijd opgaat.

De algemene indruk van het bovengenoemde werk is wat ouderwets, alhoewel de informatie die gegeven wordt redelijk up to date is.

Geen uitgebreid studie- of handboek, doch meer een leidraad voor de algemeen practicus, dat als zodanig zeker zijn waarde heeft.

J. L. BECKER